

РОЗВИТОК УКРАЇНИ ЯК АВІАЦІЙНОЇ ДЕРЖАВИ: ПРАВОВИЙ АСПЕКТ
(круглий стіл)

УДК 343.14 (043.2)

Бондаренко Д.Ю.

Національний авіаційний університет, Київ

**КРИМІНАЛЬНА ЮСТИЦІЯ УКРАЇНИ: ПЕРСПЕКТИВИ
ВПРОВАДЖЕННЯ ПРИВАТНОПРАВОВИХ ЕЛЕМЕНТІВ**

Обравши за мету побудову громадянського суспільства та правової держави, Україна взяла на себе також тягар обов'язку реформування усталеної системи кримінальної юстиції (характерною ознакою якої був захист інтересів держави та суспільства) у напрямі її гуманізації (що передбачає розширення прав і повноважень сторін процесу – безпосередніх суб'єктів кримінального конфлікту).

Відповідно до положень Кримінального процесуального кодексу (далі – КПК) України 2012 р., публічність і диспозитивність визнані основними засадами кримінального провадження. Щодо другої, варто відзначити значне розширення приватноправових елементів у новому КПК України. Так, наразі права і обов'язки потерпілого виникають в особи з моменту подання заяви про вчинення щодо неї кримінального правопорушення або заяви про залучення її до провадження як потерпілого (ч. 2 ст. 55 КПК України), а не з моменту визнання її потерпілою постановою слідчого, як раніше; розширено коло кримінальних проваджень, які відкриваються лише на підставі заяви потерпілого (ст. 477 КПК); закріплена можливість укладення угод про примирення між потерпілим і підозрюваним чи обвинуваченим (ч. 3 ст. 469 КПК). Особа, яка примирилася із потерпілим та відшкодувала завдані збитки чи усунула завдану шкоду, звільняється від кримінальної відповідальності (ст. 46 КК України).

Вживаючи категорію «приватні інтереси» їх диференціюють за критерієм ролі учасників кримінального провадження. Так, приватний інтерес підозрюваного (обвинуваченого) може виражатися в небажанні брати на себе тягар доказування власної невинуватості, відтак КПК наділив його правом у будь-який момент відмовитися від дачі показань (п. 5 ч. 3 ст. 42). Приватний інтерес свідка полягає у небажанні завдати шкоди своїм близьким у зв'язку з дачею показань: законодавчо закріплено право свідка відмовитися давати показання або пояснення щодо себе, членів сім'ї чи близьких родичів (ч. 1 ст. 63 Конституції; п. 3 ч. 1 ст. 66 КПК України). Приватний інтерес особи, яка постраждала від кримінально караного діяння, може виражатися у небажанні порушення власного спокою розпочатим кримінальним провадженням, у прагненні відшкодувати збитки, шляхом «обміну» такого відшкодування на відмову від обвинувачення у розпочатому провадженні.

Захист публічних і приватних інтересів є головним завданням кримінального провадження. Вважаємо, що в результаті задоволення приватних інтересів безпосередніх учасників кримінально-правового конфлікту автоматично буде досягатися й друга складова згаданого завдання – захист публічного інтересу.

Науковий керівник – С.Р. Багіров, канд. юрид. наук, доцент

ПРОБЛЕМИ ВИЗНАЧЕННЯ КВАЛІФІКУЮЧИХ ОЗНАК ДЕЗЕРТИРСТВА

Військова служба є державною службою особливого характеру, яка полягає у професійній діяльності придатних до неї за станом здоров'я і віком громадян України, пов'язаній із захистом Вітчизни. Поширюється військова служба тільки на громадян України. Тому норми, що встановлюють кримінальну відповідальність за дезертирство, є невід'ємною частиною військово-кримінального законодавства кожної держави.

Слід відмітити, що зазначені злочини (самовільне залишення військової частини або місця служби — ст. 407 КК України; дезертирство — ст. 408 КК України; ухилення від військової служби шляхом самокалічення або іншим способом – 409 КК України) можна виділити серед інших військових як особливо небезпечні.

Положення ч. 2 ст. 408 КК України містять дві кваліфікуючі ознаки вчинення дезертирства: учинення дезертирства «зі зброєю» та вчинення дезертирства за попередньою змовою групою осіб.

Одним із дискусійних питань є питання про виділення законодавцем лише зброї як предмета злочину, передбаченого ч. 2 ст. 408 КК України. При цьому випадки дезертирства з бойовими припасами, вибуховими речовинами та пристроями несуть не меншу суспільну небезпечність, ніж учинення дезертирства зі зброєю, тому що також порушують зазначений порядок обігу зброї, бойових припасів, вибухових речовин і пристроїв.

Відповідно до ч. 2 ст. 28 КК України злочин визнається вчиненим за попередньою змовою групою осіб (дві або більше), які заздалегідь, тобто до початку вчинення злочину, домовилися про спільне його вчинення. Слід зауважити, що вчинення злочину групою осіб за попередньою змовою виступає в ролі обставини, яка обтяжує покарання, відповідно до п. 2 ч. 1 ст. 67 ККУ. Однак згідно з положеннями ч. 4 ст. 67 ККУ в разі, коли диспозиція норми Особливої частини ККУ передбачає таку обставину у вигляді кваліфікуючої, суд не має права враховувати її ще раз під час призначення покарання як таку, що його обтяжує.

Отже, дезертирство — це найбільш небезпечний злочин проти порядку несення військової служби, оскільки громадянин повністю ухиляється від проходження військової служби. Щодо кваліфікуючої ознаки вчинення діяння «зі зброєю», яка передбачена ч. 2 ст. 408 КК України, дослідження дозволило вказати, що до такої зброї відноситься як вогнепальна, так і холодна. Тому доцільним було б вдосконалення положень цієї норми шляхом доповнення переліку предметів злочину.

Науковий керівник – А.О. Кочнева, асистент

ПРОКУРОРСЬКЕ САМОВРЯДУВАННЯ ЯК ГАРАНТІЯ НЕЗАЛЕЖНОСТІ ПРОКУРОРА

Інститут професійного самоврядування постав у контексті демократизації суспільного життя і децентралізації державного управління внаслідок тривалого пошуку дієвих організаційно-управлінських засобів збереження професійної автентичності та «порятунку від фальшованої якості послуг».

Законом України «Про прокуратуру» від 14 жовтня 2014 року була визначена перспектива інституціоналізації прокурорського самоврядування, що полягає у можливості самостійного колективного вирішення прокурорами питань внутрішньої діяльності прокуратури (тобто питання організаційного забезпечення прокуратури та діяльності прокурорів, соціального захисту прокурорів та їхніх сімей, а також інші питання, що безпосередньо не пов'язані з виконанням повноважень прокурорів). Так, організаційними формами прокурорського самоврядування є всеукраїнська конференція працівників прокуратури (найвищий орган прокурорського самоврядування) та Рада прокурорів України, а також до їх числа віднесено Кваліфікаційно-дисциплінарну комісію прокурорів, яка є колегіальним органом, який визначає рівень фахової підготовки осіб, які виявили намір зайняти посаду прокурора, та вирішує питання щодо дисциплінарної відповідальності, переведення та звільнення прокурорів з посади.

Розділ VIII Закону встановлює важливий принцип прокурорського самоврядування. Мабуть, це найбільш інноваційне положення в новому Законі. Стає зрозуміло, що закон передбачає його як одну з ключових гарантій незалежності прокурорів, метою якого є: забезпечення організаційної єдності функціонування органів прокуратури, підвищення якості роботи прокурорів; зміцнення незалежності прокурорів, захисту від необґрунтованого втручання в їх діяльність; участь у визначенні потреб кадрового, фінансового, матеріально-технічного та іншого забезпечення прокурорів, а також контролю за додержанням установлених нормативів такого забезпечення; обрання чи призначення до складу інших органів у випадках та в порядку, встановлених законом.

Отже, новий Закон «Про прокуратуру» 2014 року вперше закріплює в законодавстві України, вже давно визнаний світовою практикою, важливий принцип діяльності прокуратури – право на прокурорське самоврядування. Мабуть, це положення, поряд із скасуванням «загального нагляду» та принципово новою системою місцевих прокуратур, є найбільш інноваційним в новому Законі. Потрібно відмітити, що забезпечення даного права цілком і повністю відповідає європейським стандартам. Проте в законодавчому його закріпленні, не говорячи вже про майбутню його реалізацію, все ще наявні певні неточності та невідповідності рекомендаціям Венеціанської комісії і Директорату з прав людини, які повинні бути вирішені найближчим часом.

Науковий керівник – А.І. Хальота, канд. юрид. наук, доцент

БОРОТЬБА З ТЕРОРИЗМОМ: СУЧАСНІ МІЖНАРОДНО-ПРАВОВІ ТА ОРГАНІЗАЦІЙНО-ПРАВОВІ ФОРМИ

Питання тероризму є досить актуальним в 21 ст., тероризм (від лат. *terror* - жах) – суспільно небезпечна діяльність, яка полягає у свідомому, цілеспрямованому застосуванні насильства шляхом захоплення заручників, підпалів, убивств, тортур, залюкування населення та органів влади або вчинення інших посягань на життя чи здоров'я ні в чому невинних людей або погрози вчинення злочинних дій з метою досягнення злочинних цілей. Міжнародний тероризм - це суспільно небезпечні в міжнародному масштабі діяння, спрямовані на досягнення визначених цілей, як правило, політичних, що супроводжуються безглуздою загибеллю людей, перериванням міжнародних транспортних відносин, порушенням нормального функціонування дипломатичних представництв держав і їхнього персоналу, що заважають здійсненню міжнародних контактів і зустрічей.

Протидія сучасному тероризму потребує системного підходу, де, поряд з комплексом міжнародних, державно-правових заходів, важливою складовою має стати активна позиція громадянських інститутів суспільства. Зокрема, Міжнародна громадська організація «Міжнародна антитерористична єдність», виступає за об'єднання громадських зусиль, щоб максимально сприяти формуванню і розвитку недержавної системи національної безпеки, суб'єкти якої могли б вирішувати принципові завдання. Пріоритетність у боротьбі з тероризмом належить профілактичній діяльності. Взаємодія з проблем антитерористичної діяльності на сучасному етапі стає істотним чинником зміни загальнопланетарних реалів за створення широкої антитерористичної коаліції поза рамкам: окремих блоків і союзів (НАТО, ЄС, РС та ін.) сприятиме розбудові єдиної системи міжнародної безпеки без розподільчих ліній. Це підсумку має стати запорукою стабільності, співробітництва взаємодопомоги у світі. Особливістю ситуації є те, що у терористичних акціях усе частіше стали використовувати не зброю, а як продемонстрував теракт у США, сучасну техніку цивільного призначення. Використання також сучасних комунікаційних можливостей призводить до того, що практично кожна держава, незалежно від її економічного стану та політичного устрою, може стати ареною терористичних акцій. І чим більш розвинутою є держава, тим з більшою вірогідністю вона може стати об'єктом тероризму.

Тобто, терористичні акти набувають все більш стихійного характеру. Узагальнюючи, можна назвати такі причини виникнення міжнаціональних конфліктів, які намагаються вирішити за допомогою тероризму: неспівпадіння етнічних, національних, релігійних поглядів; порушення прав даного етносу; політична боротьба; утиск прав на самовизначення; особисті конфлікти. Тому потрібно тісніше співпрацювати з міжнародними організаціями та вдосконалювати власну систему протидії тероризму.

Науковий керівник – Л.О. Шапенко, асистент

**МІЖНАРОДНЕ КРИМІНАЛЬНЕ ПРАВО: ІСТОРІЯ РОЗВИТКУ
ТА ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА**

Міжнародне кримінальне право—галузь міжнародного права, принципи і норми якої регулюють співробітництво держав і міжнародних організацій у боротьбі зі злочинністю, включаючи її попередження. Будучи галуззю міжнародного права, МКП володіє всіма характерними рисами цього права. Але є у нього і суттєва особливість: воно встановило пряму кримінальну відповідальність фізичних осіб за порушення найбільш важливих норм міжнародного права. Інакше кажучи, воно вводить в механізм функціонування міжнародного права кримінальну відповідальність. Без встановлення кримінальної відповідальності фізичних осіб безпосередньо на основі міжнародного права неможливо забезпечити міжнародний правопорядок. Тому предметом міжнародного кримінального права можуть бути відносини, що у боротьбі зі злочинами, вчиненими фізичними особами. Маючи об'єктивно-матеріальну основу, міжнародне право виникає на певному щаблі розвитку суспільства, а на його сутність і форми впливають закономірності суспільних процесів, відбуваються в конкретну історичну епоху.

Формування міжнародного кримінального права як галузі міжнародного права почалося в давні часи. З розвитком міжнародної злочинності, міжнародне кримінальне право пройшло кілька етапів розвитку. В XIX столітті зародився такий напрямок міжнародного співробітництва як договірно-правова координація боротьби зі злочинами, які зачіпають інтереси декількох держав. Маються на увазі ті правопорушення індивідів, які зазіхають не тільки на національний, а й на міжнародний правопорядок. Масштаби Першої світової війни, яка охопила Європу, не могли не відбитися на міжнародному праві. В результаті в Версальський мирний договір підписаний 28 червня 1919 вперше увійшли положення про відповідальність фізичних осіб за порушення миру і перетворення держави на зброю найтяжчих військових злочинів. Ідея покарання військових злочинців знайшла реальне втілення в ході і після закінчення Другої світової війни. Статути Нюрнберзького і Токійського Трибуналів визнані як первісні міжнародні кримінальні і кримінально-процесуальні кодекси в історії людства, і вважаються основними джерелами міжнародного кримінального права.

Сучасне ж міжнародне кримінальне право, беручи початок свого розвитку з часів створення ООН, передбачає ряд напрямків у справі викорінення міжнародної злочинності таких, як забезпечення невідворотності покарання для осіб, які вчинили міжнародні правопорушення, визначення єдиних міжнародно-правових стандартів у боротьбі проти міжнародної злочинності, регулює такі питання, як надання та розвиток правової допомоги.

Науковий керівник – А.О. Кочнева, асистент

ЩОДО ДЕЯКИХ ПРОБЛЕМНИХ ПИТАНЬ МИТНИХ ФОРМАЛЬНОСТЕЙ НА АВІАТРАНСПОРТІ

Теоретичні аспекти, викладені в статтях Митного кодексу України (далі – МКУ), зокрема, що стосуються митних формальностей на авіатранспорті потребують, як мінімум, систематизації та в подальшому теоретичного вдосконалення, шляхом їх конкретизації, у відповідності до принципу правової визначеності. Окрім того, спрощення митних формальностей до певного мінімального рівня забезпечить ефективну реалізацію учасниками митних правовідносин їхніх прав та законних інтересів.

Митні формальності, відповідно до МКУ - це сукупність дій, що підлягають виконанню відповідними особами і органами доходів і зборів з метою дотримання вимог законодавства України з питань державної митної справи. Здійснення даних формальностей відбувається в зоні митного контролю. Переміщення товарів через митний кордон України повітряним шляхом здійснюється через міжнародні аеропорти, в яких розташовані органи доходів і зборів, де є спеціально виділена територія, на якій здійснюється митний та інші види контролю. Перелік митних формальностей на авіатранспорті частково регулюється главою 31 МКУ. Зокрема, основна митна формальність повинна відбуватись наступним чином: командир повітряного судна зобов'язаний подати органу доходів і зборів для здійснення митного контролю документи, передбачені п. 3 ч. 1 ст. 335 МКУ. Однак, різноманітність та несистематизована розкиданість правових норм у кодифікованому акті, доповнення їх підзаконними актами, що регулюють дані правовідносини породжують неякісну діяльність владних органів щодо забезпечення законних інтересів та прав інших учасників цих відносин. Це становить проблематику питання, яка висуває на передній план розроблення систематизованих методичних посібників щодо регулювання митних формальностей на авіатранспорті, зокрема, також, що стосується прав та обов'язків пасажирів щодо перевезення багажу.

Окрім того, існує ряд теоретичних питань у даній тематиці. Так, до прикладу, сукупність митних формальностей та порядок їх виконання становить митна процедура, до якої також входить митне оформлення. На думку О.Ю. Бакаєвої, митне оформлення є стадією митного процесу, що є спірно, адже це виводить новий вид процесу, що ідейно повинен регулюватись прийнятим Митним процесуальним кодексом України, що також стосується і формальностей на авіатранспорті.

Тому, дана тематика щодо митних формальностей в загальному та на авіатранспорті зокрема, є неповністю розкритою та підлягає детальному аналізу.

Науковий керівник – Л.О. Батанова, канд. юрид. наук, доцент

ЩОДО ПОВІТРЯНИХ ПЕРЕВЕЗЕНЬ ЗА НОРМАМИ НАЦІОНАЛЬНОГО ПРАВА УКРАЇНИ

Основний нормативно-правовий акт, що регулює діяльність у галузі авіації та використання повітряного простору України спрямоване на гарантування безпеки авіації, забезпечення інтересів держави, національної безпеки та потреб суспільства і економіки у повітряних перевезеннях та авіаційних роботах – це Повітряний кодекс України від 19 травня 2011 року № 3393-VI (*далі* – ПК). Повітряне перевезення за положеннями ПК визначається, як перевезення пасажирів, багажу, вантажу або пошти, яке здійснюється повітряним судном на підставі відповідного договору повітряного перевезення (ст. 1 ПК). Дія ПК поширюється на фізичних та юридичних осіб незалежно від форми власності та відомчої підпорядкованості, які провадять діяльність у галузі авіації та використання повітряного простору України. Якщо міжнародним договором України, згода на обов'язковість якого надана Верховною Радою України, встановлено інші правила, ніж передбачені ПК та іншими актами законодавства України, застосовуються правила міжнародного договору України (ч. 2 ст. 3 ПК).

Таким чином, повітряні перевезення виконуються на підставі договору. Документами на перевезення є: квиток – при перевезенні пасажирів; багажна квитанція – при перевезенні речей пасажира як багажу; відповідні документи – при перевезенні вантажу, пошти та інших предметів. Форми документів на перевезення та правила їх застосування визначає Державіаслужба України.

Авіаційні перевезення поділяються на внутрішні перевезення та міжнародні перевезення. Внутрішні перевезення – це перевезення, при яких пункт відправлення і пункт призначення розташовані на території однієї держави і перевезення не передбачає зупинки на території іншої держави. Міжнародні перевезення – це перевезення, здійснюване відповідно до договору міжнародного повітряного перевезення, при якому пункт відправлення і пункт призначення незалежно від наявності перевантаження або перерви в перевезенні розташовані: 1) на території двох держав, 2) на території тієї самої держави, якщо передбачена зупинка на території іншої держави. Особливим видом перевезення є чартерне. Таке перевезення виконується на підставі договору чартеру (фрахтування повітряного судна), за яким одна сторона (фрахтівник) зобов'язується надати іншій стороні (фрахтувальнику) за плату всю місткість одного чи кількох повітряних суден на один або кілька рейсів для повітряного перевезення пасажирів, багажу, вантажу і пошти або для іншої мети.

Отже, діяльність у сфері повітряних перевезень повинна відповідати авіаційним правилам, які визначають і регулюють порядок діяльності авіації України з метою гарантування безпеки польотів і екологічної безпеки. Авіаційні правила України необхідно приймати відповідно до структури документів ЄС.

АДАПТАЦІЯ НАЦІОНАЛЬНОГО ЗАКОНОДАВСТВА ДО НОРМ ТА ПРИНЦИПІВ ЄС

Адаптація законодавства України до законодавства ЄС є пріоритетною складовою процесу інтеграції України до ЄС. Метою адаптації є досягнення відповідності правової системи України *acquis communautaire* з урахуванням критеріїв, що висуваються ЄС до держав, які мають намір вступити до нього.

З метою урахування вимог Міжнародної організації цивільної авіації, Європейського Союзу, Європейської конференції цивільної авіації, Європейської організації з безпеки аеронавігації у травні 2011 р. був прийнятий новий Повітряний кодекс України, який удосконалив національне законодавство під умови проведення лібералізації міжнародних повітряних перевезень із врахуванням вимог європейських інтеграційних процесів, до яких залучена Україна. Процес реформування Повітряного кодексу України спрямований на приведення чинного законодавства у відповідність до норм міжнародного повітряного права, зокрема до норм права Європейського Союзу.

Однак залишається дисбаланс, що утворився між реальними вимогами до цивільної авіації сьогодні з огляду на участь України в ряді міжнародних організацій і агенцій з цивільної авіації, прагнень щодо євроінтеграції і нових можливостей для національних перевізників, та існуючою авіаційною системою в країні і нормативною бази, що регулює її діяльність.

Відповідно до базових вимог *acquis communautaire* з цивільної авіації, країною, що прагне інтеграції, мають бути гармонізовані законодавчо та приведені у відповідність до європейських стандартів: спільні європейські правила цивільної авіації; управління рухом; безпека повітряних польотів; стандарти техніки безпеки та експлуатації; авіаційна техніка безпеки.

Правові засади співпраці між Україною і європейськими співтовариствами визначають Угода про партнерство і співробітництво між Україною та ЄС та Закон України «Загальнодержавна програма адаптації законодавства України до законодавства Європейського Союзу», з метою поетапного впровадження в Україні вимог міжнародних і європейських стандартів і створення умов для набуття Україною членства в Спільних Авіаційних Владах країн Європи.

Угода про Спільний авіаційний простір між Україною та ЄС гарантує безпеку польотів та сертифікаційних регламентів, зняття обмежень на виконання рейсів іноземних перевізників до України, українських – до країн Європи.

Слід розуміти, що інтеграція в Європейський Союз є стратегічною метою України тому, що це створить додаткові можливості для модернізаційного та інноваційного розвитку держави та суспільства. Переведення політики європейської інтеграції України в якісну практичну площину передбачає адаптацію законодавства нашої держави із законодавством ЄС, зокрема в сфері авіації та перехід країни на новий економічний рівень.

Науковий керівник – В.О. Зуєва, канд. пед. наук, доцент

ЩОДО ДЕЯКИХ ПРОБЛЕМНИХ АСПЕКТІВ ЗМІСТУ ДОГОВОРУ ТРАНСПОРТНОГО ЕКСПЕДИРУВАННЯ В ЦИВІЛЬНОМУ ЗАКОНОДАВСТВІ

Договір транспортного експедирування, закріплений Цивільним кодексом України (*далі – ЦК України*) є недостатньо дослідженим. Національне законодавство, яке регулює зобов'язальні відносини за цим договором має ряд недоліків: не повною мірою врегульовані права і обов'язки сторін договору, не чітко вказана відповідальність експедитора і клієнта, не вирішене питання щодо строків позовної давності, не повністю розкриті питання про можливість діяльності транспортного експедитора як представника одночасно декількох осіб. Так, відповідно до нормативно-правових актів за договором транспортного експедирування одна сторона (експедитор) зобов'язується за плату і за рахунок іншої сторони (клієнта) виконати чи організувати виконання визначених договором послуг пов'язаних з перевезенням вантажів. Однак ЦК України не встановлює спеціальних вимог щодо сторін договору транспортного експедирування. Аналіз законодавства дає підстави зробити висновок, що клієнтом може бути як юридична, так і фізична особа. Хоча на практиці зазвичай клієнтами виступають саме юридичні особи або фізичні особи - підприємці, які мають необхідність у здійсненні систематичних перевезень

Крім цього експедитор може прийняти на себе виконання дій, пов'язаних з відправленням чи отриманням вантажу (упакування, маркування, завантаження). Згідно із ч. 1 ст. 10 Закону Про транспортно-експедиторську діяльність (*далі - Закон*) експедитор має право обирати або змінювати маршрут перевезення. Водночас, ч. 2 цієї статті передбачає, що клієнт має право визначати маршрут прямування вантажу. На перший погляд ці два положення суперечать одне одному, оскільки право визначати маршрут перевезення може належати лише одній із сторін: або експедитору, або клієнту. З цього приводу я поділяю точку зору науковців, А.Г. Калпін вважає які зазначають, що оскільки договір транспортного експедирування є похідним стосовно договору перевезення і в більшості випадків вантажовідправник є стороною договору перевезення, тому "вибір маршруту слідування вантажу є правом саме клієнта".

Також на мою думку доцільно о закріпити обов'язковість клієнта щодо попередньої оплати послуг експедитора клієнтом та права проміжного експедитора на притримання вантажу, а також деталізувати порядок притримання вантажу експедитором, у тому числі можливість притримання будь-яких документів, пов'язаних із вантажем на всі суми, які клієнт виплачує експедитору за договором транспортного експедирування. Доречним також буде закріпити необхідність обов'язкового страхування ризиків за договором транспортного експедирування з метою забезпечення покриття можливих збитків.

Науковий керівник – Т.М. Супрун, канд. юрид. наук, доцент

ОРГАНИЗАЦИЯ ПУБЛИЧНЫХ МЕРОПРИЯТИЙ В ЗАКРЫТЫХ ПОМЕЩЕНИЯХ: ОПЫТ РОССИЙСКОЙ ФЕДЕРАЦИИ*

Как известно, традиционно в качестве публичных мероприятий расцениваются исключительно акции, проводимые в общественных местах под открытым небом. Вместе с тем, весьма дискуссионным является вопрос о возможности проведения публичных мероприятий в закрытых помещениях.

Некоторое время назад возможность проведения публичных мероприятий в закрытых местах не признавалась российской правотворческой и правоприменительной практикой. Однако за последние несколько лет подход судов к оценке акций, проводимых внутри зданий, несколько изменился, в результате чего стала допускаться организация пикетирований в помещениях.

После того, как федеральный законодатель в 2012 году предоставил субъектам Российской Федерации возможность дополнительного определения мест, в которых запрещается проведение публичных мероприятий, во всех субъектах РФ на региональном уровне запретили проведение публичных акций в зданиях вокзалов и аэропортов. В некоторых субъектах РФ (например, в Московской области) аналогичная участь постигла и территории торговых центров. При оценке подобных запретов следует учитывать, что ситуация, когда в зданиях торговых центров одних субъектов РФ публичные мероприятия запрещаются, а в других субъектах РФ нормативные предписания, рассчитанные на такую ситуацию, и вовсе отсутствуют, едва ли может быть признана приемлемой с позиции природы свободы собраний. Помимо того, что объем конституционного права ставится в зависимость от места жительства гражданина, не вполне понятны причины, побудившие законодателей субъектов РФ исключить торговые центры из перечня мест, где могут проводиться публичные мероприятия. Вероятно, появлению выявленной проблемы способствовали нормы федерального законодательства, не установившие четких критериев определения на уровне регионов мест, в которых запрещается проведение публичных мероприятий.

Полагаем, что возможность организации публичных мероприятий в закрытых помещениях Российской Федерацией не должна ставиться под сомнение. Потому признание данных акций в качестве самостоятельного вида публичных мероприятий наряду с мероприятиями, организуемыми в общедоступных местах, на наш взгляд, требует нормативного установления более гибких правовых гарантий осуществления свободы собраний.

Научный руководитель – В.Н. Карташов, д-р юрид. наук, профессор

* Исследование выполнено при финансовой поддержке Министерства образования и науки Российской Федерации в рамках базовой части государственного задания на НИР ЯрГУ по проекту № 1127 «Правовые и социально-политические аспекты гражданской активности в современной России».

**ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ЗА НЕПРАВОМІРНЕ ВИКОРИСТАННЯ
АВТОРСЬКИХ ПРАВ**

З розвитком науково-технічного прогресу результати інтелектуальної діяльності почали відігравати у житті суспільства значну роль, а їх реалізація дала можливість отримання стабільних і досить великих прибутків, традиційний ринок майнових цінностей зазнав суттєвих змін, а ХХІ століття оголошене Організацією Об'єднаних Націй епоєю інтелектуальної власності.

Що стосується підвідомчості спорів у сфері інтелектуальної власності, то справи у спорах, пов'язаних з використанням у господарському обігу об'єктів інтелектуальної власності, підвідомчі господарським судам і відповідно до ст. 16 ГПК України розглядаються ними за місцем вчинення правопорушення. Причому це ті випадки, коли учасниками спору виступають фізичні особи, які не є суб'єктами підприємницької діяльності (ч. 2 ст. 1 ГПК України). У своїй постанові № 12 від 17.10.2012 року (п. 13) Пленум Вищого господарського суду України зазначає, що до кола підвідомчих господарському суду спорів слід віднести і спори, пов'язані з визнанням недійсними документів, які засвідчують право на об'єкти інтелектуальної власності (свідоцтво, патенти), стосуються питань права власності на відповідні об'єкти і за своїм характером є цивільно-правовими чи господарсько-правовими та не належать до числа публічно-правових спорів.

Серед науковців відсутній єдиний підхід до розуміння правової природи немайнових прав суб'єктів інтелектуальної власності. Деякі автори вважають, що немайнові права є самостійним предметом регулювання, але їх незначна кількість не дозволяє виділити їх у самостійний інститут права, другі вважають, що окремі відносини правом не регулюються, а тільки охороняються, так як закон вказує лише на недоторканість особистих благ, треті вважають, що право одночасно і охороняє, і регулює такі відносини.

Одним із ефективних способів захисту права інтелектуальної власності є відшкодування майнової і немайнової шкоди. Вимога про відшкодування завданих збитків та компенсація немайнової шкоди розглядається господарським судом в загальному порядку. Причому, позивач має доказати наявність збитків та причинного зв'язку між протиправною поведінкою правопорушника і завданою шкодою.

Отже, питання щодо порушення прав в сфері інтелектуальної власності, відновлення яких можливе через розгляд спорів щодо них та виконання рішень господарського суду є актуальними на сучасному етапі розвитку права інтелектуальної власності, тому потребує вдосконалення як на теоретичному рівні в доктрині права, так і щодо їх нормативного закріплення в чинному законодавстві.

ЗМІСТ

	<i>Стор.</i>
Бондаренко Д.Ю. <i>Кримінальна юстиція України: перспективи впровадження приватноправових елементів</i>	3
Велікян Л.А. <i>Проблеми визначення кваліфікуючих ознак дезертирства</i>	4
Джиба В.В. <i>Прокурорське самоврядування як гарантія незалежності прокурора</i>	5
Дмитришина В.А. <i>Боротьба з тероризмом: сучасні міжнародно-правові та організаційно-правові форми</i>	6
Казимова Л.Р. <i>Міжнародне кримінальне право: історія розвитку та загальна характеристик</i>	7
Констанкевич Ю.З. <i>Щодо деяких проблемних питань митних формальностей на авіатранспорті</i>	8
Матат А.В. <i>Щодо повітряних перевезень за нормами національного права України</i>	9
Недогібченко Н.І. <i>Адаптація національного законодавства до норм та принципів ЄС</i>	10
Подхользіна В.О. <i>Щодо деяких проблемних аспектів змісту договору транспортного експедирування в цивільному законодавстві</i>	11
Симонова С.В. <i>Организация публичных мероприятий в закрытых помещениях: опыт Российской Федерации</i>	12
Рошук М.В. <i>Відповідальність за неправомірне використання авторських прав</i>	13

Наукове видання

ПОЛІТ
СУЧАСНІ ПРОБЛЕМИ НАУКИ

Тези доповідей XV Міжнародної
науково-практичної конференції
молодих учених і студентів

8-9 квітня 2015 року

ПРАВОЗНАВСТВО

*Опубліковано в авторській редакції
однією з трьох робочих мов конференції:
українською, англійською, російською*